

An aerial photograph of a lush green wetland landscape. A winding canal flows through the center, bordered by a paved path on the right. In the lower-left corner, there is a wooden observation tower with a staircase leading up to a platform where two people are standing. The background shows a flat expanse of green fields under a clear sky.

2026

**Samen werken aan
verantwoorde groei
in de regio**

**Verstedelijkings-
Strategie ANF**

NOVEX ANF

Vastgesteld door de
gemeenteraden in 2022

**Filmpje
Verstedelijkingsstrategie
[https://verstedelijkingsstr
ategie.nl/](https://verstedelijkingsstrategie.nl/)**

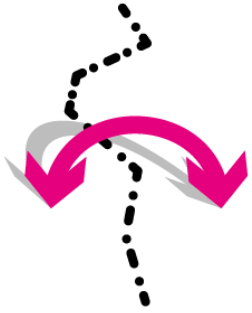
**Unieke
positie in
Nederland**

- Akkerbouw
- Tuinbouw
- Blijvende teelt
- Graasdieren
- Hokdieren
- Combinatiebedrijven

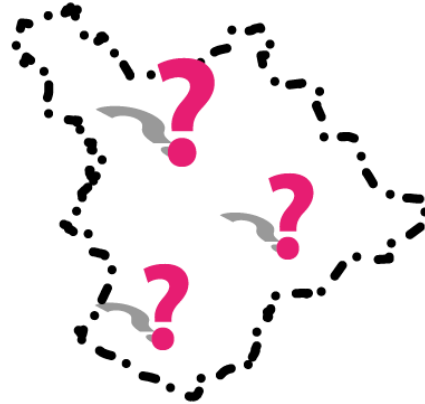

**Unieke
positie in
Nederland**

Waarom regionaal samenwerken?

1. Concrete grensoverschrijdende opgaven

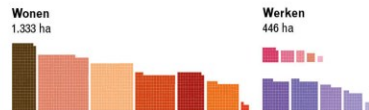
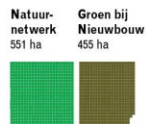
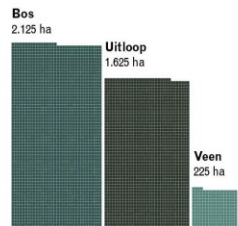
2. Opgaven met regionale impact

3. Stevig verhaal naar andere overheden

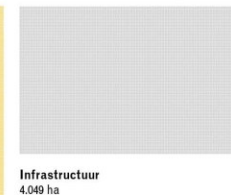
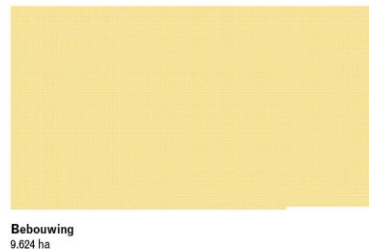
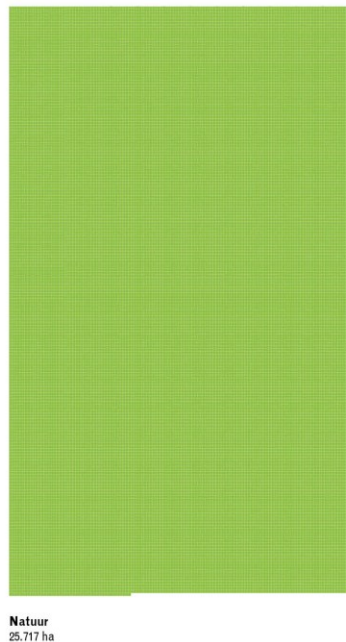
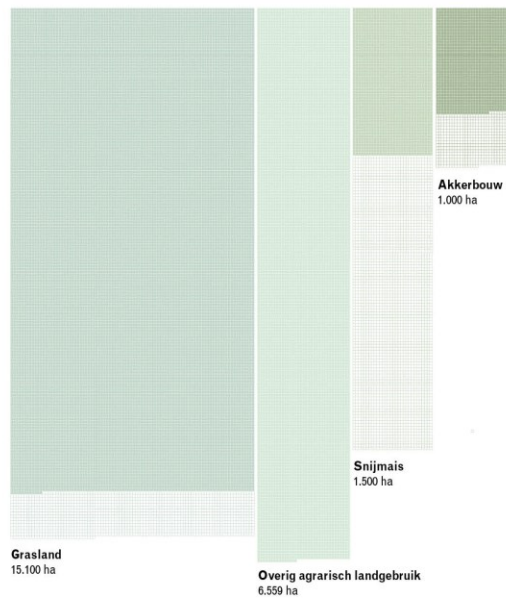

RUIMTEBESLAG LANGE TERMIJN 2025 - 2050

Ruimteclaims 2050

8.121 ha

69.548 ha

Huidig Ruimtegebruik
Landgebruik Nederland (2019)

REGIONAAL PERSPECTIEF LANDELIJK GEBIED

REGIO FOODVALLEY KOERS VOOR UITVOERING

Deel A
5 april 2024

6 thema's

1. Bodem & watersysteemherstel
2. Biodiversiteit versterken
3. Nutriëntenbehoud
4. Emissiereductie / doelsturing
5. Landbouwgrond optimaal benutten
6. Regionaal voedsel

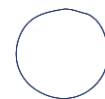
Vastgesteld in April 2024

Kerdoel: balans natuurlijk systeem en voedselsysteem

➤ Doelen en ambities / Visie / Activiteiten en maatregelen / rollen

**Co-productie
van Triple Helix
Economic Board en
Algemeen Bestuur
Regio Foodvalley**

Vastgesteld door de
gemeenteraden in april-mei 2025

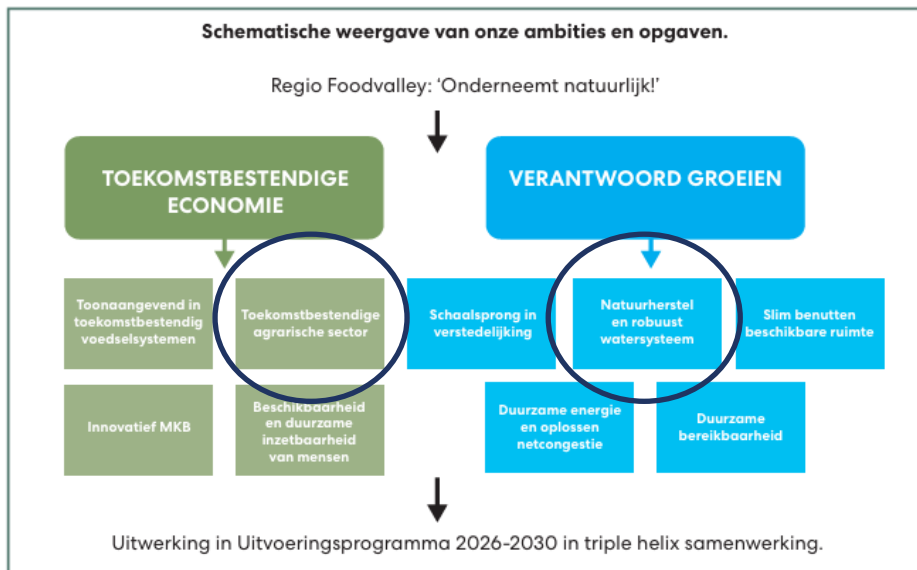
Doelen Verantwoorde Groei

- Meer landschap, meer stad
- **Schaalsprong in verstedelijking** in combinatie met een **vitaal landelijk gebied**.
- Het realiseren van natuurherstel, behoud van diversiteit en een robuust watersysteem.

An aerial photograph of a lush green landscape with a river winding through it. A large blue circle is overlaid on the right side of the image, containing white text.

Strategische
Agenda
2026 – 2030

Verantwoorde Groei

**Strategische
Agenda
2026 – 2030**

² Innovatiemonitor d.d. 4 juni 2024

REGIONAAL PERSPECTIEF LANDELIJK GEBIED

REGIO FOODVALLEY KOERS VOOR UITVOERING

Deel A
5 april 2024

6 thema's

1. Bodem & watersysteemherstel
2. Biodiversiteit versterken
3. Nutriëntenbehoud
4. Emissiereductie / doelsturing
5. Landbouwgrond optimaal benutten
6. Regionaal voedsel

Vastgesteld in April 2024

**Kerndoel: balans natuurlijk systeem en voedselsysteem
Zoals in SA benoemd: Natuurherstel en Robuust
watersysteem en een toekomstbestendige agrarische sector**

➤ Doelen en ambities / Visie / Activiteiten en maatregelen / rollen

Natuurlijke systemen in beeld

We brengen het natuurlijk systeem in kaart inclusief bodem, water en ecosysteem. Dit gebruiken we voor de integrale afweging van ruimtelijke keuzes in de schaarse ruimte.

- Ontwikkelen van een methodiek (**LEA**-landschapsecologische analyse incl. soorten) met gebiedsgerichte kansen en mogelijkheden.
- Ecologische **hotspots** aanduiden.
- Instrument om ruimtelijk afweging te maken gebaseerd op het natuurlijk systeem.

**Bodem &
watersysteem
Herstel**

Basis Kwaliteit Natuur

De biodiversiteit gaat ook in ons gebied achteruit. Dit willen we tegen gaan en juist de biodiversiteit in ons hele gebied behouden of zelfs versterken.

Als eerste hebben we een 0 – meting gedaan in de regio als pilot voor het Rijk. Vanuit daar gaan we in de regio aan de slag om basis kwaliteit natuur te borgen en Groen Blauwe structuren in ons landschap terug te brengen.

**Biodiversiteit
Versterken**

Groene Scheggen (stedelijk uitloopgebied)

100.000 inwoners in regio Foodvalley erbij dat vraagt om ruimte om te recreëren. Daarnaast moeten we de Veluwe ontlasten.

Dit jaar verkennen we **welke gebieden het meest kansrijk** zijn om als eerste te investeren in de ontwikkeling van groene scheggen.

Op basis daarvan stellen we met gemeenten en andere gebiedspartners (per gebied) een **realisatiestrategie** op om groene scheggen stap voor stap te realiseren.

Landschap

Nutriëntenbehoud, emissie reductie en doelsturing

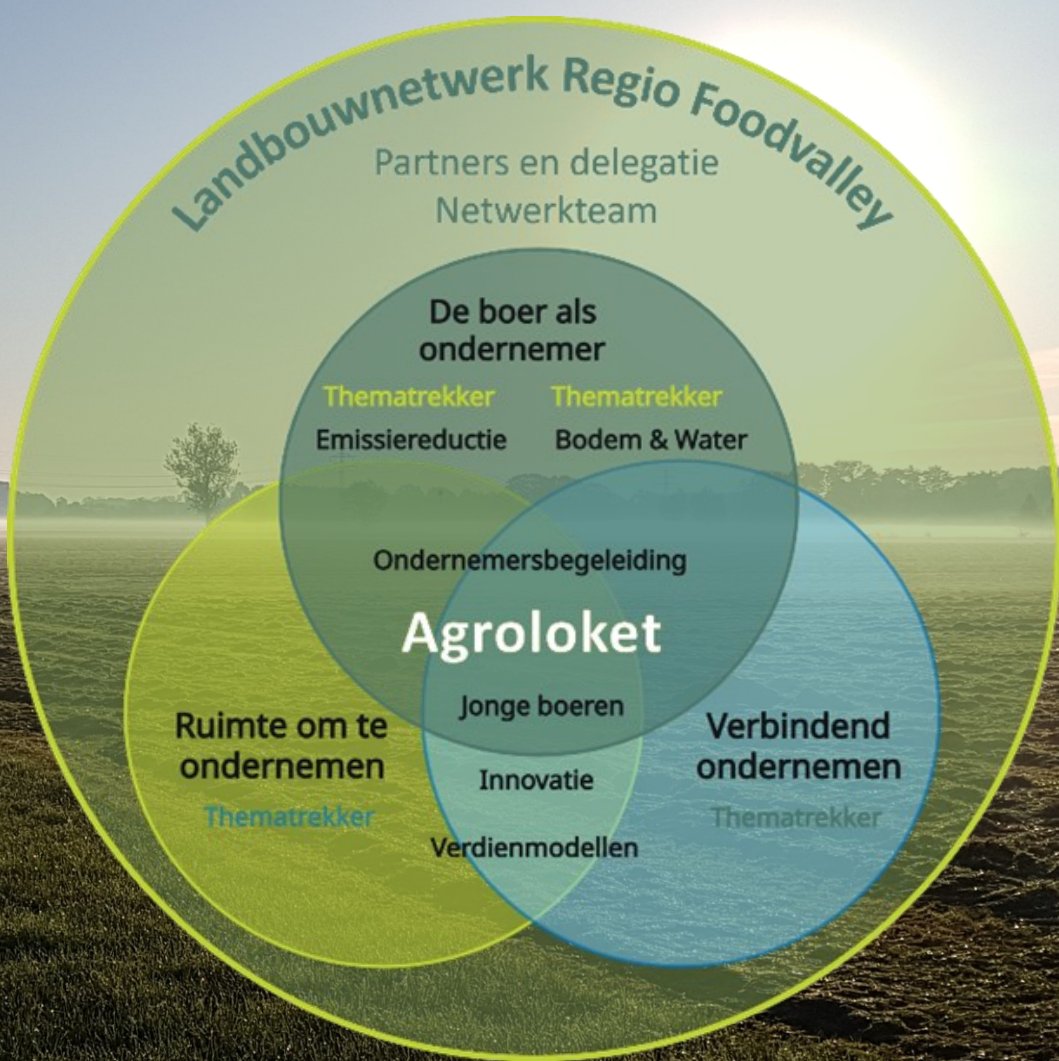
In het landelijk gebied is de balans tussen de nutriënten en emissies niet meer in balans. Enerzijds willen we de juiste nutriënten zo optimaal benutten en behouden anderzijds willen emissies zoals stikstof reduceren.

En hoe doe je dat samen met de agrarische sector en kennisinstellingen? Daar geven we handen en voeten aan door o.a. het Schone Lucht Akkoord, de meetnetwerken en projecten en innovaties met mest.

**Behoud en
reductie**

Samenwerking in het Landbouwnetwerk

Raadsinformatie- bijeenkomst

Meetnetwerken Foodvalley Fase II

15 april 2026

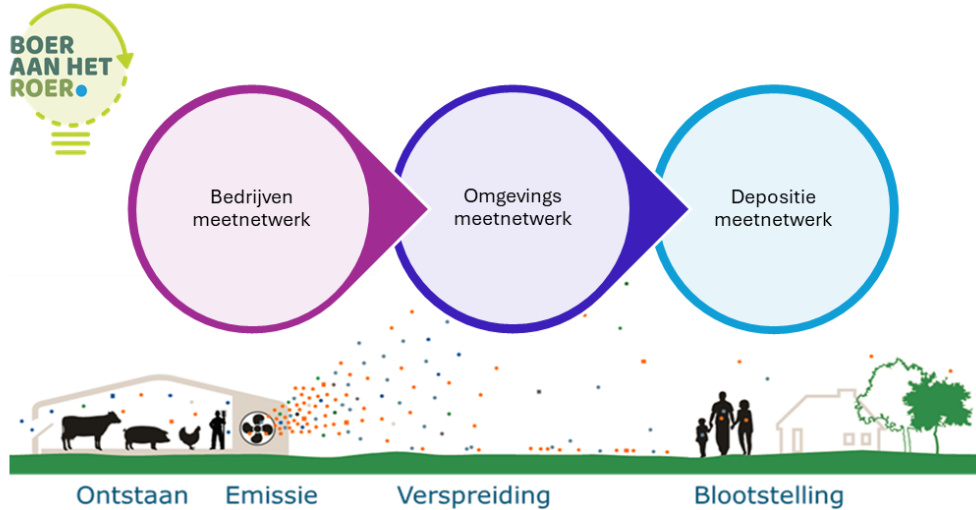

Meetnetwerken Foodvalley

Fase II

primaire doelstelling: monitoring

ammoniak / stikstof

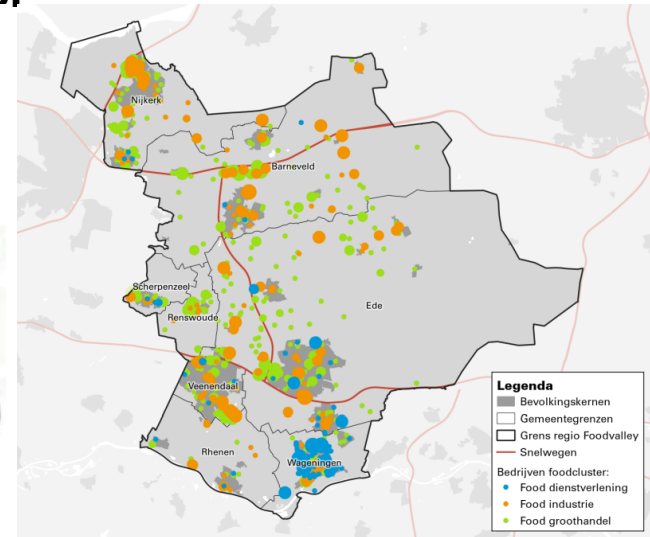
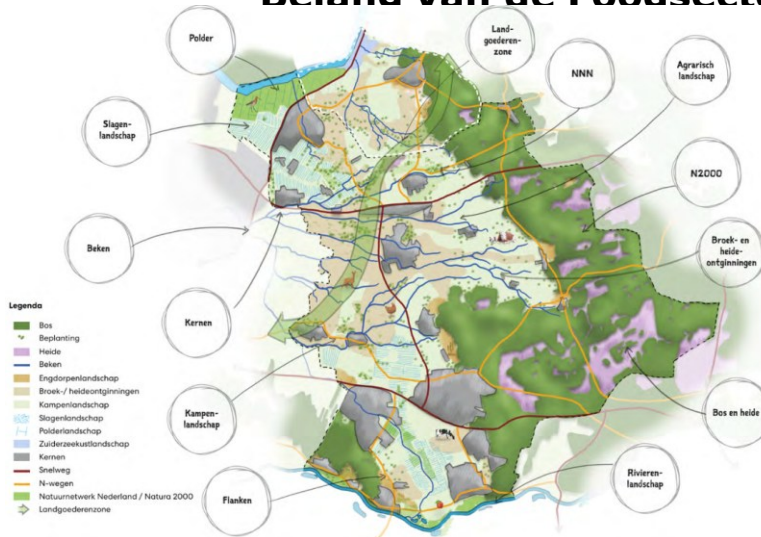

Toegevoegde doelstelling

Support Doelsturing Vergunningverlening

Belang van de Natuur

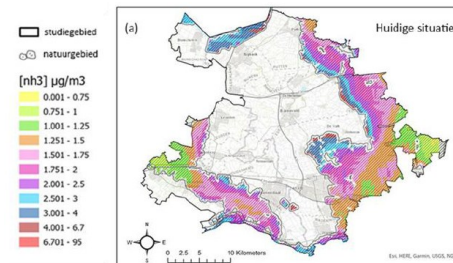
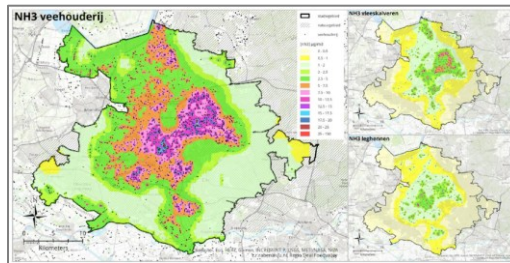
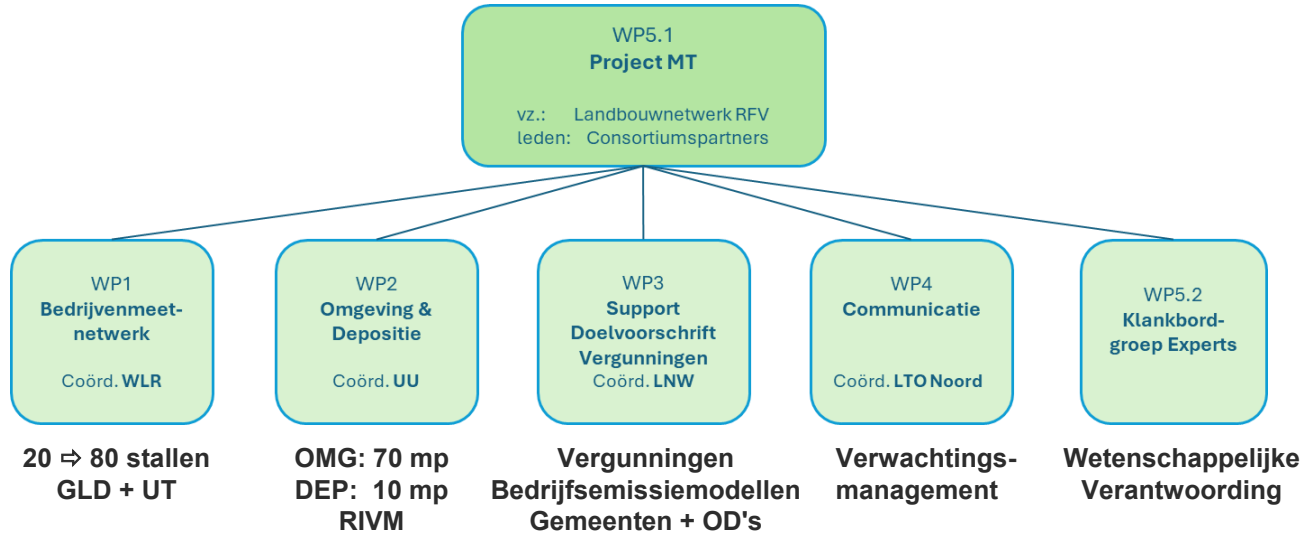
Belang van de Foodsector

bron: STEC Groep

- Raad van State: "bijdrage aan natuurbescherming en -herstel aantonen"

Meet- en Onderzoeksprogramma's 5 Werkpakketten

Consortium en Financiers

2025 - 2029: subsidie € 15mln

consortiumpartners

financiers

Ondertekening Samenwerking

'Stikstof ligt op ieders Bordje'

Meer informatie

Websites RegioFoodvalley en Boer aan het Roer

Uitvoeringsplan stikstof Regio Foodvalley

De boer aan het roer, de regio aan zet

17 juli 2025

#REGIOFOODVALLEY

- Stikstofreductie 60-70%
- Regioplafond 2 kton
- Doel 10 jaar vast
- Juridisch en financieel geborgd
- Samen

reductie

Veel komt samen in Aanpak Veluwe

Uitvoeringsplan in ontwikkeling met Rijk, provincie, waterschap en 21 gemeenten

- Stikstofreductie: structurele emissiereductie (60 – 70 %)
- Natuurherstel: maatregelen in en rond Natura 2000.
- Beekdalherstel: systeemaanpak, gekoppeld aan KRW-doelen en natuurdoelen.

* **20 mei Raadsinformatie bijeenkomst Aanpak Veluwe**

**Landelijk
Gebied**

Regionaal voedselsysteem

We versterken de Boer-Burger connectie door projecten binnen de Regio op te schalen en te financieren. Ook zetten we in op het inkoopbeleid van partners binnen onze regio.

[Programma Landelijk gebied Regio Foodvalley - Regionaal Voedsel](#)

**Regionaal
Voedselsysteem**

Gebiedsprocessen

Verdieping per thema (wonen, landelijk gebied, werken, etc) om beter inzicht te krijgen welke opgaven moeten landen in elk gebied.

Monitoring van de voortgang en de bijdrage aan NOVEX-doelen.

De Meent

De Klomp

Regiopoort Nijkerk

KennisAs

Ede – Barneveld

Groene Valleilint

Binnenveld

GEUS

**Ruimtelijk
programmeren**

Veel komt samen in Aanpak Veluwe

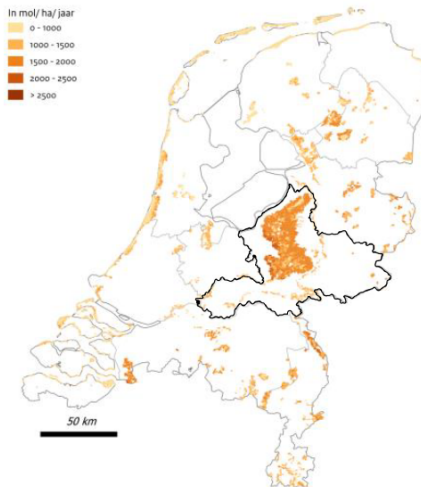
Waarom de Aanpak Veluwe | Context Veluwe

De Veluwe is de natuurhotspot en stikstofhotspot van Nederland

CONCEPT ENKEL VOOR
DISCUSSIEDOELEINDEN

- De Veluwe heeft een aandeel van 40-50% in het totaal areaal stikstofgevoelige N2000-gebieden op land in Nederland
- Momenteel heeft circa 99% van het areaal van de Veluwe te maken met overbelasting door stikstofdepositie
- De gemiddelde 'afstand tot de KDW' van 'hexagonen' op de Veluwe is momenteel gemiddeld nog circa 660 mol / ha / jaar
- Stikstofdepositie is één van de drukfactoren voor de natuur op de Veluwe
- De Aanpak Veluwe wil werken aan stikstofreductie en robuust systeemherstel, inclusief de beekdalen

Stikstofdepositie op Nature 2000-gebieden¹

Landelijk
Gebied

* 20 mei Raadsinformatie bijeenkomst Aanpak Veluwe

RUIMTEVRAAG 2030 TOT 2050

Wonen

Stec Woonbehoefte regio Foodvalley (2020)

Woonbehoefte 2030 tot 2040 (408 ha)

Grondgebonden ■ Sociale huur (47) - - Vrije sector huur (2) ■ Koop (120)

Appartementen ■ Sociale huur (81) - - Vrije sector huur (54) ■ Koop (104)

Economie

Ecorys Langjarige Prognose ruimtevraag bedrijventerreinen (2019)

Foodvalley Kantoren visie 2019-2024 (2019)

Ruimtevraag Kantoormilieus 2030 tot 2040 ■ Ruimtevraag Bedrijventerreinen 2030 tot 2040

Campusmilieu (0)	■ Hoogwaardig (10)
Bovenlokaal kantorenpark (0)	■ Industrieel (30)
Solitair verspreid (0)	■ Agrifood (38)
Zicht/snelweglocaties (0)	■ Logistiek (61)
Centrummilieu (0)	■ Klassiek gemengd (61)
Totaal (0)	Totaal (200)

Energie

Energievisie 2050 Foodvalley (2019), Gemiddelde van Energievisie Foodvalley en Gelders

Energieakkoord gehanteerd: 2,5 TWh. Verhouding windzonn: 30% / 70%.

Zon op land 2030 tot 2050 (1.004 ha)
Getallen opbrengst/ha uit RES Bijlage Cijfermatige Onderbouwing, 2020.

Nieuwe windturbines 2030 tot 2050
Aantal ligt rond de 28 windturbines van 5,6 MW. Getallen opbrengst/ha uit RES Bijlage Cijfermatige Onderbouwing, 2020.

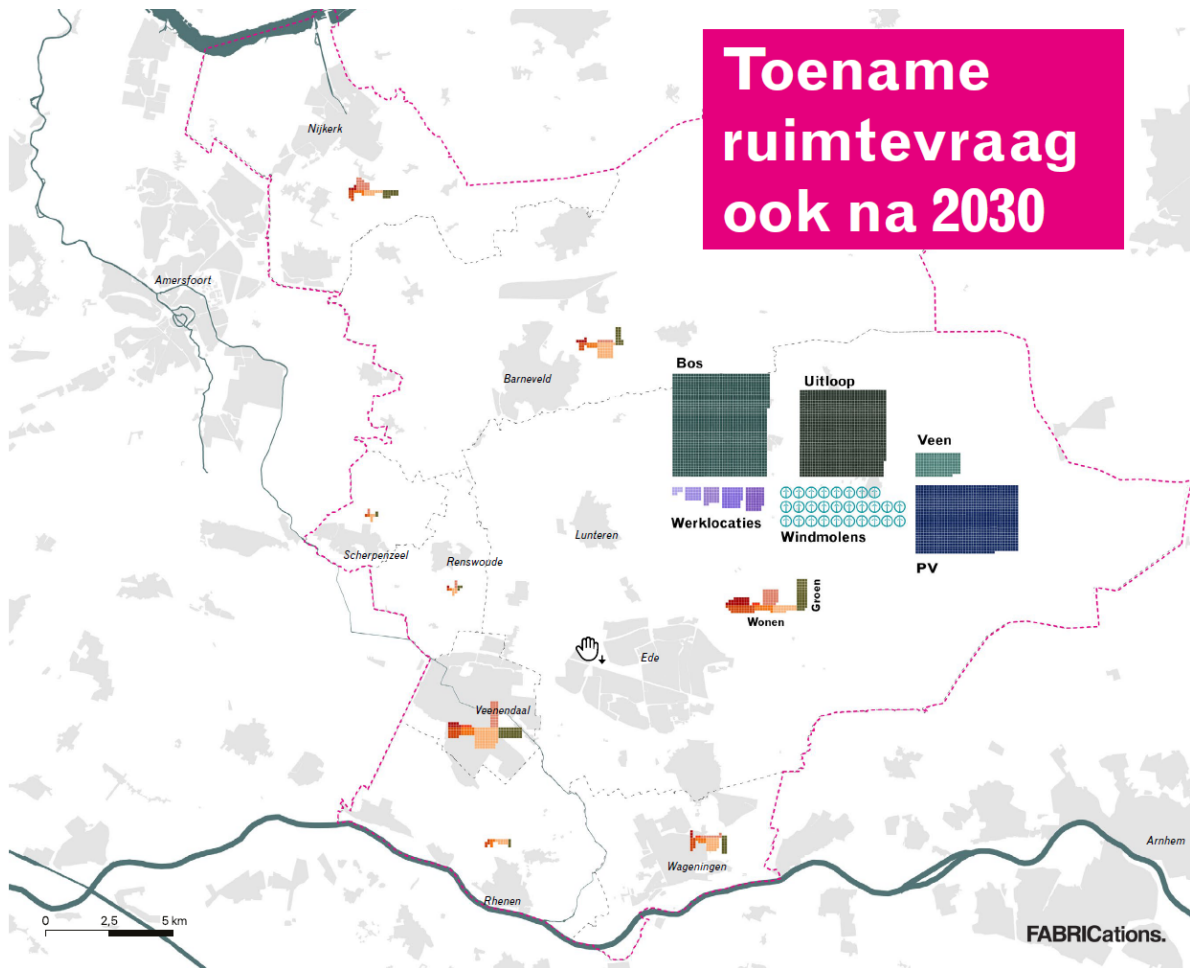
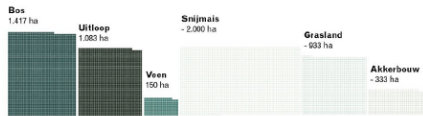
Natuur en Klimaat

Omgevingsverordening Provincie Gelderland (2019), Natuurbeheerplan Provincie Utrecht (2020), Nota Ruimte Ministerie VROM (2006)

■ 125m² per woning toe te voegen
groenstructuur nieuwbouw = 144 ha

Landbouw

Verkenning naar ruimtegebruik landbouw 2050 voor regio Foodvalley (2020)

Essentie uitvoeringsplan

Vertrekpunten uitvoeringsplan Regio Foodvalley

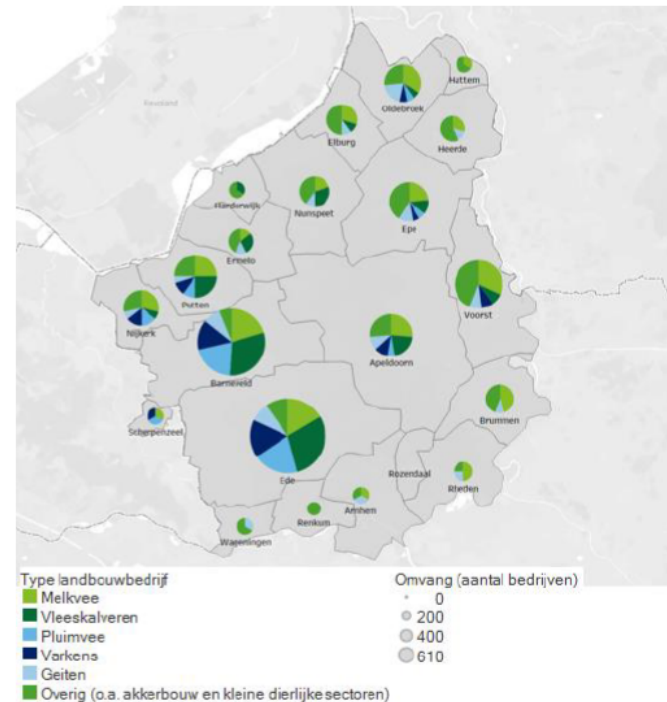
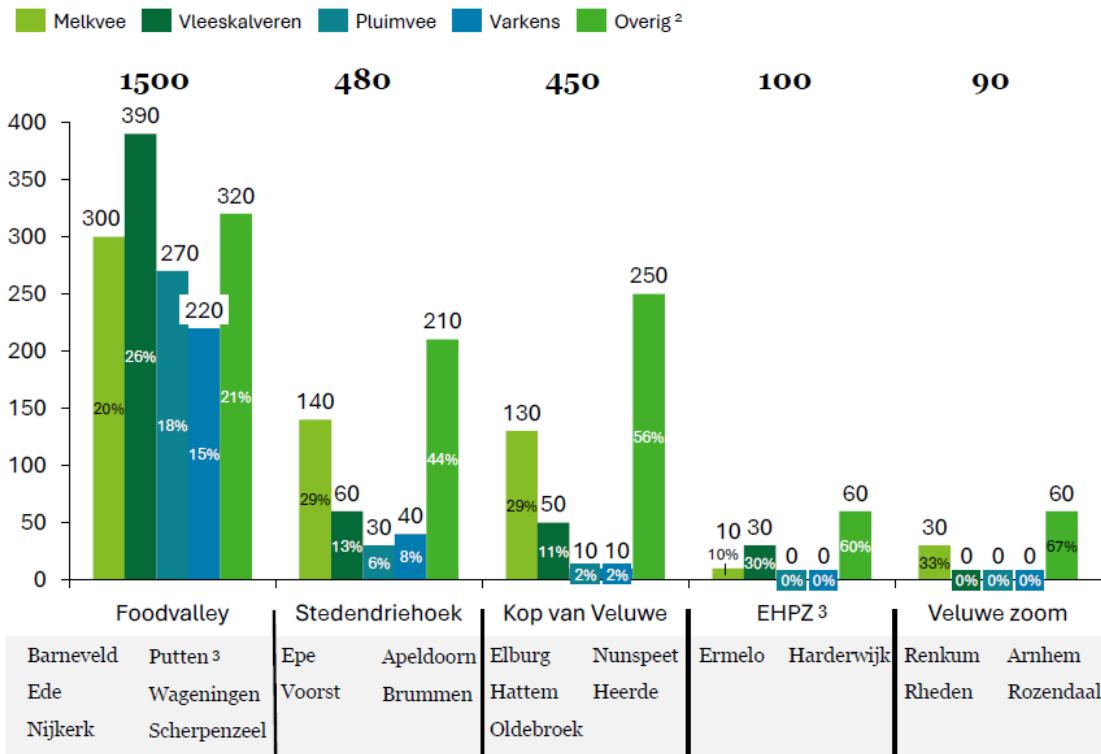

Waarom de Aanpak Veluwe | Context Veluwe

Rondom de Veluwe liggen ca. 2.840 agrarische bedrijven, waarvan 53% in Foodvalley

NB: uitgedrukt in emissies komt binnen de Aanpak Veluwe ca. 60% uit Foodvalley

Aantal agrarische bedrijven in de regio's [Totaal¹ en per sector]

Bron: CBS, landbouwstelling, 2024

Noot 1: Een bedrijf kan actief zijn in meerdere sectoren, 2) Overig: (o. a. akkerbouw en kleine dierlijke sectoren) 3) Putten valt binnen het Uitvoeringsplan Aanpak Veluwe onder Foodvalley en Zeewolde buiten Provincie Gelderland

Visie op ruimte voor economie en Actualisatie RPW

Visie op ruimte voor economie

Het doel van deze opdracht is richting te geven aan de ontwikkeling van een toekomstbestendige, innovatieve en veerkrachtige regionale economie, en te komen tot een gedeeld economisch-ruimtelijk perspectief voor Regio Foodvalley.

Actualisatie RPW 2027 – 2030

1. Een integraal afsprakenkader voor kantoren, PDV en bedrijventerreinen.
2. Versterkt duurzame/ circulaire transitie en het agrofood-ecosysteem.
3. Biedt gemeenten en provincies instrumenten om gecoördineerde ruimtelijk-economische keuzes te maken.
4. Sluit bij de huidige gemeentelijke omgevingsvisies en daarin een doorkijk biedt naar de benodigde actualisaties en investeringsstrategieën na 2030

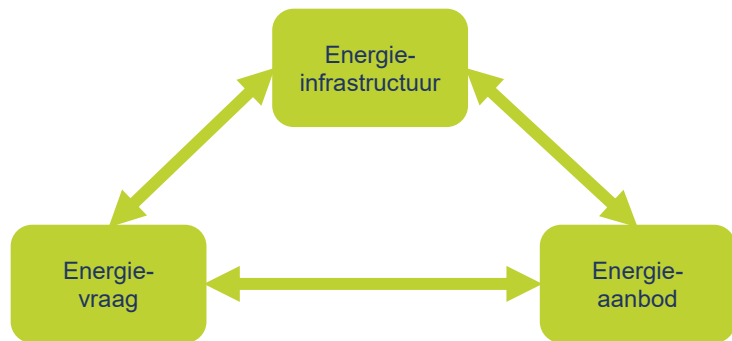
● **Nanneke Joosen**

**Ruimtelijke
Economie**

Energieperspectief

Hoe zorgen we dat we in 2040 beschikken over voldoende, betaalbare en duurzame energie in onze regio?

● **Rick de Jongh**

Energie

Netwerkanalyse Arnhem Nijmegen Foodvalley

Welke mobiliteitsopgaven komen op de regio af onder invloed van de verstedelijkingsopgave en welke maatregelen zijn er mogelijk?

Uitkomsten naar BOL en MIRT 2026

● Sharifa Zaidi / Carmen Leutscher

Mobiliteit

Regionaal ruimtelijk programmeren – slim benutten van ruimte

Gebiedsaanpak, Monitoring, Lobby, Onderzoeks- en investeringsagenda

Natuur, water en landschap

- Vitaal landschap
- Natuur- en biodiversiteitsherstel
- Robuust watersysteem

Toekomstbestendige landbouw

- Toekomstig verdienvermogen
- Circulaire en natuurinclusieve landbouw
- Doelsturing natuur- en milieudoelen

Wonen

- Woningbouwafspraken tot 2035
- Plancapaciteit langere termijn
- Aandachtsgroepen
- Publiek private samenwerking

Mobiliteit

- Bereikbaarheid van de regio
- Bereikbaarheid in de regio (hoofdstructuur)
- Slim en duurzaam

Energie

- Energiesysteem
- Duurzame opwek RES
- Warmte
- Regionaal energieteam bedrijven

Ruimtelijke economie

- Visie toekomstbestendige economie
- Regionaal programma werklocaties

**Werkprogramma
2026 – 2030**
bij de Strategische
Agenda

Acties cockpit

- Zachte plannen hard maken voor 20.000 woningen
- Nieuwe plancapaciteit voor 9.000 woningen

● **Sunta Veerkamp**

Wonen

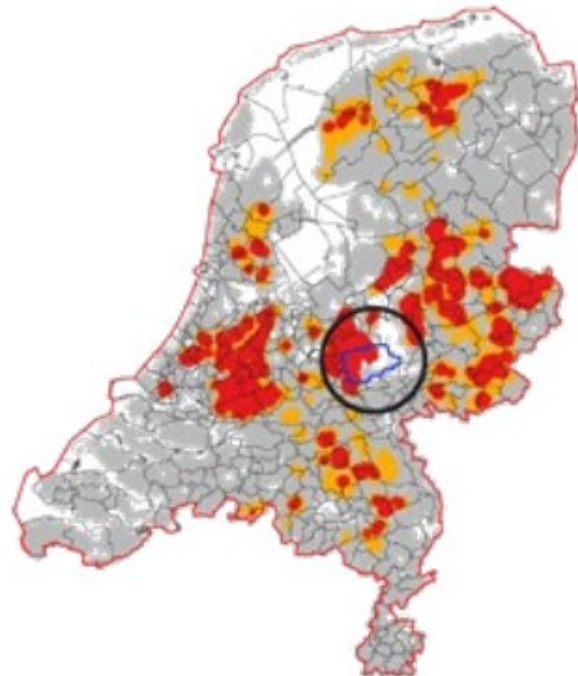
Kaarten veebedrijfsdichtheid (WenR 2024)

Pluimveebedrijfsdichtheid

Varkensbedrijfsdichtheid

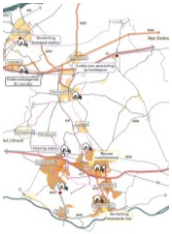

Bedrijfsdichtheid herkauwers

Regionale systemen en gebieden

Systemen

mobiliteit

energie

economie

wonen

ecologie

bodem en water

landbouw

Gebieden en locaties

Aanpak Veluwe

Regio Foodvalley

